

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 986 של הממשלה מיום 16.01.2022 .

תכנית לחיזוק העיר בית שמש

.986

מ ח ל י ט י ס , נוכח הגידול הדמוגרפי החרוג בעיר בית שמש ועל מנת לסייע לרשות המקומית בהתמודדות עם האתגרים הייחודיים הנלווים לכך, להפעיל תכנית רב-שנתית לפיתוח העיר בית שמש על יסוד ההנמקות שבפרק העדיפות הלאומית של החלטה זו, לצורך השגת שיפור משמעותי באיכות החיים של תושבי העיר וחיזוק מוניציפלי של הרשות המקומית, בהתאם למטרות ההחלטה כדלקמן :

1. על מנת לסייע בהתמודדות עם הגידול הדמוגרפי המואץ בעיר בית שמש ולהביא לפיתוח כלכלי-חברתי של העיר, להלן מטרות ההחלטה :

א. פיתוח כלכלי-חברתי של העיר בית שמש באמצעות :

(1) שיפור נתוני התעסוקה של תושבי העיר בית שמש, לרבות שיפור פריון העבודה ;

(2) תגבור מינהלת תעסוקה עירונית ;

(3) משיכת יזמים לעיר בית שמש.

ב. צמצום הפער שבין הצורך בתשתיות תומכות דיור לבין התקצוב בפועל באמצעות :

(1) תקצוב תשתיות תומכות לבינוי כיתות ;

(2) פיתוח תשתיות תחבורה לרבות תשתיות דרכים ותחבורה ציבורית, בדגש על תשתיות תומכות תעסוקה ;

(3) בינוי מוסדות ציבור.

מזכירות הממשלה

- ג. חיזוק מוניציפלי של עיריית בית שמש, לרבות סיוע בפיתוח ארגוני של הרשות המקומית.
- ד. תגבור ושיפור רמת השירותים לתושב, לרבות בתחום החינוך, הרווחה והביטחון האישי.

תשתיות

חינוך

2. להטיל על משרד החינוך לסייע לעיריית בית שמש בפיתוח תשתיות היקפיות לבינוי כיתות. לצורך כך יקצו משרד החינוך ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של 20 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2023. התקציב יוקצה בהתאם לנוהלי מינהל הפיתוח במשרד החינוך ולקריטריונים הקיימים.

תשתיות תומכות דיור ומוסדות ציבור

3. להורות למשרד הבינוי והשיכון לתקצב את עיריית בית שמש עבור בינוי של מוסדות ציבור. לצורך כך יקצו משרד הבינוי והשיכון ומשרד האוצר סך של 50.5 מיליון ש"ח, מעבר לתקציב שמקצה המשרד מתוך התקבולים הנגבים במסגרת עלויות הפיתוח, זאת בהתאם לחלוקה כדלקמן:

משרד/שנה	2022	2023	2024	2025	סה"כ
בינוי ושיכון	2	6.5	10	11.5	30
אוצר	6.5	5	5	4	20.5
סה"כ	8.5	11.5	15	15.5	50.5

4. להנחות את משרד הבינוי והשיכון לגבות במסגרת עלויות הפיתוח, באישור הוועדה לתכנון ולפיתוח, על חשבון יח"ד שטרם שוקו, סכומים לטובת:

- א. עתיקות/ארכיאולוגיה/עבודות עפר וקירות היקפיים במגרשים חומים.
- ב. תקציב לתחזוקת תשתיות בשכונות אשר נמצאות בשלבי האכלוס שונים.

5. להטיל על המשרד לשירותי דת לקדם שיפוץ מקוואות בעיר בית שמש, בכפוף לבחינת הצרכים בשטח ובהתאם לתוכנית העבודה המשרדית. לצורך כך יקצו המשרד לשירותי דת ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של 4 מיליון ₪, בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024.
6. להנחות את משרד הבינוי והשיכון לקדם הרחבת הסכם גג. לצד הפרויקטים למגורים אשר ייכללו בהרחבת הסכם הגג, משרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל יפעלו לקידום ולשיווק של התכניות הכוללות שטחי תעסוקה ומסחר מניבים, שטחים הידועים כ"מע"ר צפון ו"בעדיה", וכל זאת על מנת לשפר את מאזן שטחי המסחר והתעסוקה.
7. להטיל על משרד הפנים לסייע לעיריית בית שמש בפיתוח תשתיות תומכות לבינוי מוסדות ציבור, וזאת במסגרת תקציב הפיתוח של העיר, ובהתאם לנוהלי משרד הפנים בעניין הקצאת תקציבי פיתוח. לצורך כך יקצה משרד האוצר למשרד הפנים סך של 14.7 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.
8. להטיל על משרד הפנים לפעול לקידום פרויקטים לפיתוח ושדרוג תשתיות בשכונות ותיקות שנבנו עד שנת 1993, ביניהן: גבעת סביון, גבעת שרת, בר אילן, נחלה ומנוחה, העיר הוותיקה, יפה נוף, קנה בושם, מגדל המים, נופי אביב ושיינפלד ושבהן ימצא כי רמת הפיתוח ירודה לעומת רמת הפיתוח של שכונות שנבנו בתקופות מאוחרות יותר, בדגש על היבטי שיפור פני העיר ובטיחות. לצורך כך יקצו משרד האוצר ומשרד הפנים, בחלוקה שווה, סך של 15 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2024.

תחבורה

9. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן – התחבורה) לקדם תכנון סטטוטורי (ככל שנדרש) של נתיבי העדפה לתחבורה ציבורית בעיר בית שמש במקטעים שלהלן: (א) רחוב נהר הירדן; (ב) לוי אשכול; (ג) יגאל אלון – תחנת הרכבת, ולתקצב ביצוע של מקטע (א) רחוב נהר הירדן ומקטע (ב) לוי אשכול. לצורך כך יקצה משרד התחבורה במהלך השנים 2022-2025 סך של 213 מיליון ₪, בפריסה שווה על פני שנים אלו, מעבר ל-28 מיליון ₪ שהוקצו לתכנון.
10. להנחות את משרד התחבורה להקצות ממקורותיו סך של 30 מיליון ₪, לטובת תיעדוף תכנון וביצוע של מסופי תחבורה ציבורית בבית שמש, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.
11. להנחות את משרד התחבורה לפעול להסדרת רחובות והתאמתם לנסיעת אוטובוסי מפרקיות. לצורך כך יקצו משרד התחבורה ומשרד האוצר,

בחלוקה שווה, סך של 15 מיליון ₪, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2022. משרד התחבורה יקצה את התקציב מתוך התקציב המיועד לסלים העירוניים. בשנים 2025-2023 הסכום כאמור יוקצה ככל שייועד לכך תקציב בשנים אלה.

12. להנחות את משרד התחבורה לפעול לפיתוח רשת האופניים בעיר. לצורך כך יקצה משרד התחבורה 20 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2025-2022.

13. להנחות את משרד התחבורה, בכפוף לקידום התשתיות הנדרשות, להגדיל את היצע האוטובוסים מתוך התקציבים הקיימים בתכנית חומש תחבורה, זאת על מנת שבשנת 2024 יעמוד ההיצע כאמור על לפחות 2,500 ק"מ שבועי לאלף תושבים בקווים הנוסעים באזור העירוני-מטרופוליני.

14. להנחות את רשות מקרקעי ישראל להקצות מתקני תשתיות תחבורה כגון חניונים ומסופי אוטובוסים, על בסיס איתורים שיסוכמו עם רשות מקרקעי ישראל ומשרד התחבורה, והכול בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל ונוהלי הרשות.

15. להטיל על משרד התחבורה לקדם תכנון מפורט לביצוע של מחלף ה"ביג" בבית שמש. לצורך כך יקצה משרד האוצר למשרד התחבורה סך של 10 מיליון ש"ח בשנת 2022. לאחר ביצוע שלב התכנון, משרדי התחבורה והשיכון, באישור משרד האוצר, יגבשו מתווה ליישום ומימון שלב הביצוע ואישורו, לרבות הסדרת המקורות, וזאת כתנאי לאישור שלב הביצוע ותחילתו.

16. להנחות את משרד התחבורה לפעול לתיקון הסכם ההתקשרות עם חברת "מוריה חברה לפיתוח ירושלים בע"מ" בתיאום עם החשב הכללי או נציגו, כך שתחום פעילותה יורחב גם לעניין תשתיות בעיר בית שמש על פי החלטה זו.

יעד תוצאתי לסעיפי תחבורה ציבורית: עלייה בשיעור של 5% בשימוש בתחבורה הציבורית בבית שמש תוך העלאת מהירות הנסיעה ממוצעת ל-25 קמ"ש עד לשנת 2025 לכל הפחות זאת בכפוף להשלמת התשתיות הנדרשות.

התחדשות עירונית

17. להטיל על הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית שבמשרד הבינוי והשיכון לסייע בקידום פרויקטים של התחדשות עירונית בעיר בית שמש באמצעות:

א. העסקת שני עובדים קהילתיים על ידי העירייה במסגרת המינהלת להתחדשות עירונית, אשר יסייעו לבעלי הדירות בהתארגנות לקידום תהליכי התחדשות עירונית, וינגישו להם את המידע הנדרש להם בקשר עם תהליכים אלו, לרבות לעניין זכויותיהם. לצורך כך יקצו הרשות להתחדשות עירונית ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של 1.6 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025. יובהר כי תנאי שכרם והעסקתם של עובדים קהילתיים אלה יהיו בהתאם לתנאי השכר וההעסקה של עובדים מסוג זה ברשויות המקומיות.

ב. קידום תכנית להתחדשות בניינית לאזור הוותיק של העיר, אשר תוגש למוסדות התכנון המוסמכים ותקבע באילו תחומים ובאילו תנאים ניתן לאפשר התחדשות עירונית ברמת הבניין הבודד, לרבות הוראות המתאימות את התכנון לצורכי העיר בהיבטים כלכליים, חברתיים, תכנוניים, אדריכליים ותשתיתיים; לצורך כך, יקצו הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של 3 מיליון ₪ בשנת 2022.

ג. להטיל על הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית לפנות לעיריית בית שמש בהצעה להתקשר עמה בהסכם מסגרת למימון תשתיות תומכות התחדשות עירונית בהתאם לכללים שייקבעו על ידיה לעניין זה, בהסכמת אגף התקציבים, כאמור בהחלטת הממשלה מס' 203 מיום 01.08.2021 בעניין עידוד הליכי התחדשות עירונית (להלן: "החלטה 203"), וזאת מאחר שבתחומה של הרשות המקומית חלות תכניות מפורטות שניתן להוציא מכוחן היתרים ליותר מ-2,500 יח"ד, הזמינות לבנייה בטווח הזמן המידי, כנדרש בהחלטה 203 לצורך התקשרות בהסכם כאמור.

חיזוק מוניציפלי

18. להנחות את משרד הפנים לגבש תכנית לפיתוח כלכלי וארגוני בשיתוף עיריית בית שמש, בהיקף כולל של 25 מיליון ש"ח, כאשר 5 מיליון ש"ח מתוכם יוקצו עבור פיתוח ארגוני אשר חלק מרכיביו מסייע בפיתוח כלכלי; 20 מיליון ש"ח יוקצו עבור תוכניות לפיתוח כלכלי שיאושרו על ידי משרד הפנים ואגף התקציבים במשרד האוצר. לצורך כך יקצו משרד האוצר ומשרד הפנים, בחלוקה שווה, סך של 25 מיליון ₪ בהרשאה להתחייב, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2023.

19. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לסייע לעיריית בית שמש במימון מיזמים לחיסכון בהוצאות שוטפות או ליצירת מקורות הכנסה לעירייה. לצורך כך יקצה המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל סך של 3 מיליון ש"ח, בהרשאה להתחייב, ובפריסה שווה על פני השנים

2022-2023. בחירת המיזם תהיה בכפוף לאישור צוות בין-משרדי בראשות נציג אגף פנים, תכנון ופיתוח שבמשרד ראש הממשלה, נציג אגף התקציבים שבמשרד האוצר ונציג המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל.

פריון, תעסוקה ופיתוח כלכלי

תעסוקה

20. להטיל על זרוע העבודה שבמשרד הכלכלה והתעשייה (להלן – זרוע העבודה) לפעול לקידום התעסוקה ופריון העובדים בעיר בית שמש, זאת באמצעות הצעדים המפורטים להלן:

א. המשך פעילות, הרחבה ושדרוג מרכז ההכוון התעסוקתי לציבור החרדי בעיר, כך שיוכל לטפל ביותר משתתפים ולסייע בידם בכניסה לשוק העבודה ובקידום תעסוקתי. זאת, בכפוף לקיומו של מערך מרכזי הכוון רחב לציבור החרדי. לצורך כך יקצה משרד הכלכלה והתעשייה סך של 5 מיליון ₪ לשנים 2022-2023.

יעד תוצאתי: מתן מענה תעסוקתי לכ-1,200 איש מדי שנה.

ב. תגבור והמשך פעילות מינהלת התעסוקה בעיר לשם תכלול המאמצים התעסוקתיים העירוניים והממשלתיים בעיר, תוך שמירה על סדרי העדיפויות של זרוע העבודה בפעילות המינהלת, וכן תוך פעילות משותפת עם מרכז ההזדמנות העירוני. לצורך כך יקצו משרד הכלכלה והתעשייה ומשרד האוצר, סך של 3 מיליון ₪ בחלוקה שווה על פני השנים 2022-2024.

יעד תוצאתי: הבאת 10 עסקים חדשים לעיר בענפים בעלי פריון גבוה בכל אחת מהשנים 2022-2024.

ג. תגבור ההכשרות המקצועיות לאוכלוסיית העיר בבית שמש. לצורך כך יקצה משרד הכלכלה והתעשייה ממקורותיו סך של עד 6 מיליון ₪ ומשרד האוצר יקצה סך של 1 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.

יעד תוצאתי: ביצוע הכשרות תעסוקתיות לפחות ל-100 תושבי העיר מדי שנה בכל אחת מהשנים 2022-2025.

21. להטיל על המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות סך של 2 מיליון ₪ לעיריית בית שמש עבור פרסום קול קורא עירוני, שתכליתו הקמת מבנה הכשרות לצורך קידום ההכשרות המקצועיות בעיר.

ההכשרות עצמן יקוימו בתיאום עם זרוע העבודה. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל סך של 2 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.

עסקים קטנים

22. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים שבמשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים הפועלים בעיר בית שמש לרבות הפעלת מאיץ עסקי. לצורך כך, יקצו משרד הכלכלה והתעשייה ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של 2.8 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.

זשיכת עסקים

23. לשם הגדלת הפעילות הכלכלית והגברת היצוא - להנחות את מינהל סחר חוץ שבמשרד הכלכלה והתעשייה לתת עדיפות לעיר בית שמש במתן כלי סיוע לעידוד השיווק לחו"ל לתאגידי הפועלים בשטח המוניציפלי של העיר בית שמש. לצורך יישום סעיף זה, יקצו משרד הכלכלה והתעשייה ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך של עד 0.5 מיליון ₪ בכל אחת מהשנים 2022-2025. בהיעדר ניצול תקציבי, יוקצה התקציב ממקורות משרד הכלכלה והתעשייה ליתר הבקשות שהוגשו לתוכניות כלי סיוע הזכאיות לסיוע במסגרת יתרת התקציב באותה השנה.

24. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לגבש תכנית סיוע לתאגידי המעוניינים להקים מבנים להשכרה להייטק בעיר בית שמש בתיאום עם אגף התקציבים במשרד האוצר, זאת בכפוף לגיבוש מודל כלכלי בר-קיימא, במסגרת התקציב המוקצה לעניין זה, בתוך 90 ימים מקבלת החלטה זו. לצורך כך, יוקצו 7 מיליון ש"ח בשנת 2022, מהם 4 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה ו-3 מיליון ש"ח מתקציב שיעביר משרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה בשנת 2022. ככל שיימצא שלא התקבלו פניות של תאגידי העומדים בתנאי הסף של נוהלי הסיוע של התכנית, אז התכנית לא תבוצע והתקציב יועבר לטובת תגבור סעיפים 22 ו-23 בהתאם לצורך ובכפוף לאמור בסעיף 41 בעניין הסטות תקציבים בהחלטה.

אוריינות דיגיטלית

25. להטיל על מערך הדיגיטל הלאומי לפעול לשיפור רמת האוריינות הדיגיטלית בקרב תושבי בית שמש, בשיתוף פעולה עם הרשות המקומית. לצורך כך יקצה מערך הדיגיטל הלאומי 0.5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2022-2023.

יעד תוצאתי: בהכשרות ישתתפו לכל הפחות 1,000 תושבים. רמת האוריינות הדיגיטלית של משתתפי ההכשרות תשתפר ב-25% לפחות, בהתאם למדד שנקבע על ידי גורמי המקצוע במערך הדיגיטל הלאומי.

תיירות

26. להנחות את משרד התיירות להקצות תקציבים על פי החוק לעידוד השקעות הון, באמצעות מינהלת ההשקעות בתיירות, לטובת מתן מענקי הקמה למתקני אכסון מלונאי בבית שמש. לצורך כך יקצה משרד התיירות סך כולל של עד 2 מיליון ש"ח בשנים 2022-2025, ובלבד שהתקציב ינוצל במלואו באותה שנה.

27. להטיל על משרד התיירות להקצות שעות ייעוץ לצורך ליווי מקצועי לקידום התיירות באזור, בכלל זה ייעוץ בתחום השיווק ופיתוח תשתיות תיירותיות ציבוריות, זאת בהתאם ובכפוף לנוהלי המשרד ובהתאם לצורכי הרשות.

קיימות

28. להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון (להלן - הקרן) בבקשה כי תבחן, בכפוף לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, לסייע לעיריית בית שמש כדלהלן:

א. תכנון מתקני מיון וטיפול בפסולת - בסכום של עד 2.5 מיליון ש"ח, עבור הכנת תוכנית, שתכלול בחינת חלופות ותכנון של מתקנים אזוריים למיון ולטיפול בפסולת עירונית, לרבות תכניות כלכליות ועסקיות לגביהם, והכול בהתאם לתנאים שתקבע הקרן, ובלבד שהמתקנים ישרתו בעיקר את העיר בית שמש, תוך הלימה עם מגמות הגידול הצפויות של העיר בית שמש.

ב. ככל שתאושר תוכנית כאמור לעיל, להטיל על המשרד להגנת הסביבה להגיש לממשלה את המלצתו לגבי אופן יישום התוכנית, וזאת לאחר קיום התייעצות עם משרד הפנים, אגף התקציבים והחשב הכללי במשרד האוצר, עיריית בית שמש, המועצה האזורית מטה יהודה ורשות מקרקעי ישראל.

ג. מרכז קיימות - בסכום של עד 2 מיליון ש"ח, עבור מרכז קיימות בעיר בית שמש, בהתאם לתוכנית שתוגש על ידי העירייה ושתאושר על ידי המשרד להגנת הסביבה ובתנאים שתקבע הקרן.

ד. פעילות סביבתית חינוכית - בסכום של עד 4 מיליון ש"ח, עבור ביצוע פעילות חינוכית סביבתית רב שנתית, במהלך השנים 2022-2025, על

ידי עיריית בית שמש, בהתאם לתוכנית שתגיש עיריית בית שמש, שתאושר על ידי המשרד להגנת הסביבה ובתנאים שתקבע הקרן.

ה. תוכנית לטיפול בפסולת – בסכום של עד 200 אלף ₪, עבור הכנת תוכנית כוללת לטיפול בכל זרמי הפסולת של העיר בית שמש, לרבות שכונות מתוכננות, שתוכן בהתאם למדיניות הפסולת של המשרד להגנת הסביבה בליווי של המשרד ובתנאים שתקבע הקרן.

29. להנחות את משרד ירושלים ומורשת להקצות עד 6 מיליון ₪ בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025 עבור פיתוח תשתיות מורשת לאומית בשטח בית שמש במטרה לפתח את התיירות במרחב באמצעות שימור, פיתוח ושדרוג תשתיות מורשת וארכיאולוגיה, והתאמתן לקליטת קהל מבקרים. בחירת תשתיות המורשת הלאומית כאמור והיקף ההשקעה בהן ייעשו בהתאם לכל דין, באמצעות הליכים שוויוניים, ענייניים, מקצועיים ופומביים וכן בכפוף לאישור ועדת ההיגוי הבין-משרדית המלווה את פעילות אגף מורשת.

שירותים חברתיים, בילוי ופנאי

חינוך

30. להנחות את משרד החינוך לקדם תכנית לשיפור קליטת תלמידים עולים בעיר בית שמש (לרבות באמצעות אולפנים ללימוד עברית), וכן תכנית לחיזוק התשתיות במקצועות המדעיים בבתי הספר היסודיים הרשמיים וחיטוב הביניים הרשמיות, בדגש על מיומנויות רלוונטיות וחדשנות מדעית. התכניות יכללו יעדים ותפוקות ויוגשו לאישור צוות ההיגוי. לטובת התכנית לקליטת עלייה יקצה משרד החינוך 0.5 מיליון ש"ח מתקציבו בשנת 2022. משרד האוצר יקצה 2 מיליון ש"ח לטובת התכנית לחיזוק התשתיות במקצועות המדעיים בפריסה שווה על פני השנים 2023-2022, ותקצוב הפעילות השוטפת ייעשה ע"י הרשות המקומית.

31. לרשום את הודעת משרד החינוך כי יוקצו חמישה תקני קציני ביקור סדיר נוספים עבור הרשות על-פי הקריטריונים ובאמצעות המנגנון הקיים.

רווחה

32. להטיל על משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן – הרווחה) לתגבר את מערך שירותי הרווחה בעיריית בית שמש, בשנים 2022-2025, באמצעות הצעדים כמפורט להלן:

מזכירות הממשלה

א. תגבור תכניות רווחה בבית שמש, שייתנו מענה לצרכים השונים של אוכלוסיית העיר בתחומי משפחות במצוקה, נוער בסיכון, אנשים עם מוגבלות, אזרחים ותיקים ועוד.

ב. מתן קדימות לבית שמש ביישום ההקצאה שנקבעה בתקנון עבודה סוציאלית (תע"ס) הוראה מס' 16.2, וזאת על מנת לאפשר קליטה של עובדים סוציאליים (עוס"ים) נוספים בתפקידים שייבחנו לאור הצרכים ובתיאום מחוז ירושלים ומטה משרד הרווחה, זאת במסגרת תוספות התקנים שיאושרו למשרד הרווחה והביטחון החברתי.

ג. תגבור מערך העובדים הסוציאליים בבית שמש בשישה תקנים לצורך פרויקטאלי לאורך שנות התכנית.

ד. הקמת שלוחה למחלקת הרווחה בשכונה רמת בית שמש.

לצורך יישום סעיפים (א)–(ד), יקצו משרד הרווחה ומשרד האוצר, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, את התקציבים כמפורט להלן:

סה"כ	תקציב במיליוני ₪		נושא
	רווחה	אוצר	
20	15	5	א. תגבור תכניות רווחה
3.6	2	1.6	ב. תגבור מערך עו"סים
7.8	4.4	3.4	ג. הקמת שלוחת רווחה ברמת בית-שמש
31.4	21.4	10	סה"כ

יעד תוצאתי: (1) פיתוח מענים ייעודיים ומונגשים עבור אוכלוסיות נוספות בעיר ובדגש על האוכלוסייה החרדית. הגעה לפחות ל-1,000 בתי אב ול-390 נפשות שיקבלו טיפול בתכניות ובמסגרות בקהילה (2) כלל השירותים שיפותחו יהיו מוגשים תרבותית וגיאוגרפית (3) צמצום זמן ההמתנה לקבלת מענה עבור מבקשי השירות.

קידום אורח חיים בריא

33. להטיל על משרד הבריאות, לצורך צמצום פערי בריאות ושיפור מדדי בריאות עבור תושבי בית שמש, לתגבר את מערך קידום הבריאות הרשותי באמצעות הצעדים המפורטים להלן:

א. להעביר תקציב בסך של עד 210 אלף שקלים מתקציב משרד הבריאות בכל אחת מהשנים 2022-2024 לטובת תקצוב ממונה בריאות במשרה מלאה, אשר יהיה אמון על תיאום בין משרד הבריאות לעיריית בית שמש, ואשר יהיה אמון על תכנון, יישום והוצאה לפועל של תכנית הבריאות הרשותית. תנאי השכר וההעסקה של ממונה הבריאות כאמור ייקבעו בהסכמת הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר.

ב. לתכנן ולממש תכנית פעולה רב-שנתית מבוססת נתוני הרשות המקומית והאזור סביבה לטובת קידום בריאות ומניעת תחלואה כרונית, באמצעות הצגת נתוני הבריאות העירוניים וגיבוש תמונת מצב-עתידי מיטבית.

ג. להקצות ממקורותיו עוד סכום מותנה של 100 אלף שקלים לטובת הוצאה לפועל של תכנית הדגל לקידום הבריאות, כפי שהיא גובשה עם נציגיו המקצועיים של משרד הבריאות. סעיף זה מותנה באישור תוכנית העבודה, ככל שתהיה כפי שמפורט בסעיף ב'.

ד. להנחות את משרד הבריאות להקים צוות משימה שיפעל במשותף עם הרשות המקומית לקדם אפשרות להקמת שלוחה קהילתית של בית חולים קיים בהתאם להחלטת משרד הבריאות מיום 7 בינואר 2020.

יעד תוצאתי: (1) גיבוש תמונת מצב בריאותית לעיר בית שמש (2) גיבוש תכנית עבודה מבוססת תמונת מצב בריאותית כאמור (3) הטמעת שני תהליכי קידום אורח חיים בריא במחלקות הרשות השונות. לפחות שני תהליכים בכל אחת מהשנים 2022-2024.

ביטחון אישי

34. להטיל על המשרד לביטחון הפנים לפעול, באמצעות הרשות לביטחון קהילתי, להרחבת תכניות הרשות בבית שמש ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים למניעת אלימות בתחומה בהתאם לתכנית שתגובש במשרד בנושא זה. לצורך כך יקצו המשרד לביטחון הפנים, באמצעות הרשות לביטחון קהילתי, ומשרד האוצר, בחלוקה שווה, סך כולל של 2.12 מיליון ₪, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025. יובהר כי תקציב זה יוקצה

בנוסף לתקציב השנתי המוקצה ליישום תכניות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי בבית שמש.

תרבות, פנאי וספורט

35. להטיל על משרד התרבות והספורט, במסגרת התקציב המיועד לסל התרבות העירוני, להקצות עבור עיריית בית שמש סך של 400 אלף ₪ בכל אחת מהשנים 2022-2025, וזאת נוסף על התקצוב שלו זכאית העירייה במסגרת עמידתה בתבחינים שפורסמו או יפורסמו לשנים 2022-2025.

36. להורות למשרד התרבות והספורט להקצות תוספת שנתית לסל הספורט בסך של 150 אלף ₪ בכל אחת מהשנים 2022-2025 עבור מיזמי ספורט.

37. להנחות את יו"ר הנהלת הקרן לשטחים פתוחים להביא בפני הנהלת הקרן בקשה להקצות 3 מיליון ₪ לקידום מיזם פארק מעיינות אורי וישעי, שימש לרווחת התושבים, וזאת נוכח הפיתוח המואץ בעיר בית שמש והקבוע בסעיף 6 לעיל.

עלייה וקליטה

38. משרד העלייה והקליטה יקצה ממקורותיו סך של 300 אלף ש"ח מתקציבו בכל אחת מהשנים 2022-2025, לטובת תכניות לשילוב עולים בקהילה בבית שמש כדלקמן: בשנת 2022 למסגרות משלימות לילדים ונוער עולה ולשדרוג מרכז השירות לתושב בבית העולה באמצעות רכישת ציוד מיחשוב. החל משנת 2023, תתווסף תמיכה, במסגרת הסכום הכולל כאמור, עבור סדנאות למבוגרים עולים במסגרת מתן העדפה במבחני התמיכה של משרד העלייה והקליטה לבית שמש.

39. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור, יקצו משרדי הממשלה מתקציביהם את הסכומים המפורטים בהחלטה זו, בהתאם לטבלה בסעיף 42; משרדי הממשלה ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור.

חדשנות, מדע וטכנולוגיה

40. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה יקים "שולחן עגול" בהובלתו ובהשתתפות עיריית בית שמש ומשרדי הממשלה הרלוונטיים, לטובת בחינת פיתוח "אקו-סיסטם" טכנולוגי-חברתי, המושתת על חדשנות, טכנולוגיה והתחדשות של עיר ישנה, ולבחינת אפשרויות פעולה למשיכת גופים בינ"ל, לאומיים ומקומיים הפועלים בתחום האימפקט החברתי

מזכירות הממשלה

והטכנולוגי. בנוסף יבחן הצוות אפשרות לכלול את בית שמש בפילוטים שעניינם נושאים טכנולוגיים-חברתיים וקהילתיים לטובת שיפור השירותים הציבוריים הממשלתיים או העירוניים.

ניהול ההחלטה

41. להנחות את מנכ"ל משרד ראש הממשלה להקים צוות בראשותו, או בראשות נציג מטעמו, בשיתוף מנכ"ל משרד המשפטים, הממונה על התקציבים והחשב הכללי במשרד האוצר, מנכ"ל משרד הפנים, מנכ"לית משרד החינוך, או נציגיהם, לצורך ליווי, מעקב, בקרה והסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים לטובת מימוש החלטת הממשלה. הצוות יזמן את נציגי המשרדים הרלוונטיים לפי העניין וכן יזמן דרך קבע נציג עיריית בית שמש. כמו כן, רשאים השרים, כל אחד לפי תחומי העיסוק של משרדו, וככל שימצאו לנכון, להסיט תקציבים יעודיים בין סעיפים שונים של אותו המשרד המופיעים תחת אותו הפרק בהחלטה, וזאת בהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר ובהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. הסטת תקציבים מסעיף זה או אחר בהחלטה, תתבצע רק אם הוכח כי קיים קושי ממשי ליישם את הכלים המנויים בו. שיעור ההסטה, כאשר הוא עולה על שני מיליון ₪, לא יעלה על 50% מגובה התקציב המקורי.

42. התקציבים (במיליוני ₪) בהחלטה מפורטים בטבלה שלהלן:

סעיף	משרד	תקציב 2022	תקציב 2023	תקציב 2024	תקציב 2025	סה"כ
2	חינוך	5	5	-	-	10
	אוצר	5	5	-	-	10
3	בינוי ושיכון	2	6.5	10	11.5	30
	אוצר	6.5	5	5	4	20.5
55	שירותי דת		1	1	-	2
	אוצר		1	1	-	2

מוכירות הממשלה

14.7	3.675	3.675	3.675	3.675	אוצר	7
7.5	1.875	1.875	1.875	1.875	פנים	8
7.5	1.875	1.875	1.875	1.875	אוצר	
241	–	–	–	241	תחבורה	9
30	7.5	7.5	7.5	7.5	תחבורה	10
7.5	1.875	1.875	1.875	1.875	אוצר	11
7.5	1.875	1.875	1.875	1.875	תחבורה	
20	5	5	5	5	תחבורה	12
10	–	–	–	10	אוצר	15
0.8	0.2	0.2	0.2	0.2	בינוי ושיכון	17א
0.8	0.2	0.2	0.2	0.2	אוצר	
1.5	–	–	–	1.5	בינוי ושיכון	17ב
1.5	–	–	–	1.5	אוצר	
12.5			6.25	6.25	פנים	18
12.5			6.25	6.25	אוצר	
3	–	–	1.5	1.5	פיתוח פריפריה, נגב וגליל	19

מוזכירות הממשלה

5	–	–	2.5	2.5	כלכלה ותעשייה	א20
1.5	–	0.5	0.5	0.5	כלכלה ותעשייה	ב20
1.5	–	0.5	0.5	0.5	אוצר	
6	1.5	1.5	1.5	1.5	כלכלה ותעשייה	ג20
1	0.25	0.25	0.25	0.25	אוצר	
2		2/3	2/3	2/3	אוצר	21
1.4	0.35	0.35	0.35	0.35	כלכלה ותעשייה	22
1.4	0.35	0.35	0.35	0.35	אוצר	
1	0.25	0.25	0.25	0.25	כלכלה ותעשייה	23
1	0.25	0.25	0.25	0.25	אוצר	
4	–	–	–	4	כלכלה ותעשייה	24
3	–	–	–	3	אוצר	
1			0.5	0.5	ישראל דיגיטלית	25
2					תיירות	26
2.5				2.5	הגנת הסביבה	א28
2					הגנת הסביבה	ג28

מוזכירות הממשלה

4	1	1	1	1	הגנת הסביבה	228
0.2					הגנת הסביבה	ה28
6	1.5	1.5	1.5	1.5	ירושלים ומורשת	2929
0.5	–	–	–	0.5	חינוך	30
2			1	1	אוצר	30
15	3.75	3.75	3.75	3.75	רווחה	א32
5	1.25	1.25	1.25	1.25	אוצר	
2	0.5	0.5	0.5	0.5	רווחה	ב32
1.6	0.4	0.4	0.4	0.4	אוצר	
4.4	1.1	1.1	1.1	1.1	רווחה	ג32
3.4	0.85	0.85	0.85	0.85	אוצר	
0.63	–	0.21	0.21	0.21	בריאות	א33
0.3	–	0.1	0.1	0.1	בריאות	ג33
1.06	0.265	0.265	0.265	0.265	ביטחון פנים	34
1.06	0.265	0.265	0.265	0.265	אוצר	
1.6	0.4	0.4	0.4	0.4	תרבות וספורט	35
0.6	0.15	0.15	0.15	0.15	תרבות וספורט	36
3					הקורן לשטחים פתוחים	37

מזכירות הממשלה

1.2	0.3	0.3	0.3	0.3	עלייה וקליטה	38
-----	-----	-----	-----	-----	-----------------	----

עדיפות לאומית

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן החוק), בנושא אזורי עדיפות לאומית, החלטה זו נשענת על השיקול הקבוע בסעיפים 151 (ב), ו-5) בחוק בעניין חוסנו הכלכלי והחברתי של היישוב ורמת השירותים שבו; הצורך בצמצום פערים בין היישוב לבין יישובים אחרים ובין קבוצות אוכלוסייה תושבות היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות.

רקע

העיר בית שמש ממוקמת במחוז ירושלים ואוכלוסייתה מונה כ-133 אלף תושבים נכון לשנת 2021, בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בית שמש מדורגת באשכול 2 מתוך 10 במדד חברתי כלכלי ובאשכול 5 מתוך 10 בדירוג הפריפריאלי. בספטמבר 2017 חתמה עיריית בית שמש על הסכם שתכליתו להביא לתוספת של 17 אלף יחידות דיור חדשות, ובמסגרתו מוקם מגוון רחב של מוסדות ציבור ותשתיות תומכות דיור (להלן – **הסכם הגג של בית שמש**). כמו כן, על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מוגדרת בית שמש כאחת מבין 15 הערים הגדולות¹.

בשנים האחרונות מתמודדת העיר בית שמש עם גידול אוכלוסייה חריג במיוחד. בין השנים 2011-2020 גדלה העיר בשיעור של 63%, השיעור הגבוה ביותר מבין הערים הגדולות. גידול זה, מלבד הריבוי הטבעי של העיר, נובע מנתוני הגירה כאשר מבין הערים הגדולות, מאזן ההגירה בבית שמש הוא הגבוה ביותר בעיר. כמו כן, היקף השיווקים ביחס לגודל האוכלוסייה וביחס למספר הדירות הקיימות בעיר הוא הגבוה ביותר מבין הערים הגדולות. מעבר לכך, ראייה צופה פני עתיד, הנובעת מנתוני שיווקי יחידות דיור, התחלות בניה וריבוי טבעי, מצביעה על כך שמבין כלל הערים בישראל בית שמש תגדל בשיעור הגבוה ביותר בעשור הקרוב (63%) ובפער משמעותי ביחס ליתר הערים. לצד זאת, בית שמש חוותה את שיעור הירידה החד ביותר (מ-5 ל-2)

1 עיר גדולה, עפ"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מונה לפחות 100 אלף תושבים. נכון לשנת 2021 בישראל יש 15 ערים גדולות.

באשכול החברתי-כלכלי של תושביה. מהנתונים עולה עוד כי עיקר ההגירה לעיר נובעת מריכוזי אוכלוסייה באשכול חברתי-כלכלי נמוך.

קצב הגידול החרג של אוכלוסיית העיר בית שמש יצר פער משמעותי בין הצורך הקיים בבינוי תשתיות ואספקת שירותים לבין היכולת של העירייה לספק את אותו הצורך, וזאת על אף המענה הממשלתי שניתן לעיר בתחומים שונים. בשנת 2017 נחתם הסכם הגג עם עיריית בית שמש, אשר נועד לתת מענה לגידול האוכלוסייה בעיר, מענה שבמרכזו מימון הנחת תשתיות ובינוי מוסדות ציבור. אולם, הגידול בעיר אינו נובע רק כתוצאה מיחידות הדיור ששווקו במסגרת הסכם הגג, אלא לפני כן בשנים קודמות לו. בתוך כך, בחינת נתוני יחידות הדיור ששווקו בין השנים 2012 ל-2016, כאמור לפני החתימה על הסכם הגג, מצביעה על כך שאחוז יחידות הדיור ששווקו בבית שמש ביחס לכלל יחידות הדיור ששווקו בשנים אלה, הוא הגבוה ביותר אחרי מועצה מקומית חריש, והגבוה ביותר מבין כלל הערים. החלטה זו נועדה לא רק לטובת ההתמודדות עם הגידול הנוכחי והעתיד בבית שמש, אלא גם עבור צמצום פערי עבר.

ביסוד החלטה זו עומדים אפוא השילוב של גידול אוכלוסייה בשיעור חריג, עם הטיה הולכת וגוברת לאוכלוסייה חלשה מצב דברים אשר מציב אתגר ייחודי שאין דומה לו באף רשות מקומית בישראל.

לאור מכלול הנתונים המייחדים את העיר בית שמש, כפי שיפורטו בהרחבה להלן, מוצע לקבוע אותה כאזור עדיפות לאומית לטובת כלי הסיוע שבהחלטה זו.

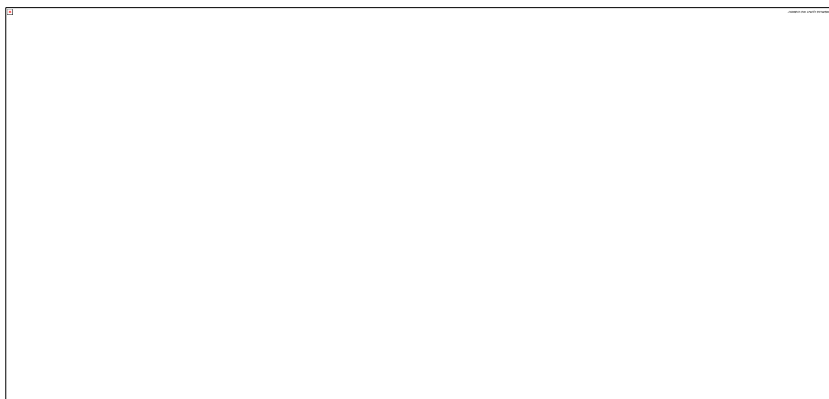
בנתונים התומכים שיובאו להלן תיערך השוואה בין המאפיינים של העיר בית שמש לבין המאפיינים של שאר 14 הערים הגדולות בישראל, לצד נתונים השוואתיים נוספים ברמה הארצית.

על מנת לערוך השוואה של מדדים דמוגרפיים וחברתיים-כלכליים, יש לבחון ראשית את המדדים היחסיים, על מנת להביא בחשבון את גודל האוכלוסייה. עם זאת, כדי לקדם מדיניות שתשפיע על היקף אוכלוסייה רחב, יש להראות גם את ההבדלים **בערכים מוחלטים**. במובן זה, השוואת העיר בית שמש לערים שאמנם דומות לה במונחים יחסיים, תצביע על פערים מספריים מהותיים. מלבד זאת, היתרון לגודל של עיר שאוכלוסייתה גדולה מ-100 אלף תושבים בא לידי ביטוי בכך שכל סיוע בהקמה ושדרוג של תשתיות ישרת היקף נרחב יותר של תושבים. כמו כן, הנטל התקציבי והתשתיתי על הרשויות

המקומיות גדל ככל שגדלה האוכלוסייה שמתגוררת בעיר, וזאת מאחר שהתקבולים ממס הארנונה עבור מגורים נמוכים משמעותית מעלות השירותים הניתנים לתושבים. זאת, בניגוד לתשלומי הארנונה המגיעים מעסקים הפועלים בעיר. מאחר שגידול האוכלוסייה בעיר אינו מביא בצידו גידול בהיקף העסקים, לפחות לא באופן פרופורציונאלי, ישנה חשיבות לגידול אבסולוטי, ולא רק לגידול היחסי. נוסף על כך, המענה הממשלתי שניתן לרשויות המקומיות, הן בהיבטי תשתיות ומוסדות ציבור והן בהיבטי אספקת שירותים שוטפים, אינו מספק את כל הצורך ועל הרשות המקומית להשלים את הפערים מתקציבה. במובן זה, ככל שהעיר גדלה בערכים מוחלטים, כך גובר הנטל התקציבי המוטל על כתפיה. לאור האמור ההשוואה בחלקה מתמקדת בהשוואה לערים הגדולות כאשר ההיקפים הגדולים בערכים מוחלטים יבואו לידי ביטוי בדברי ההסבר שבהמשך.

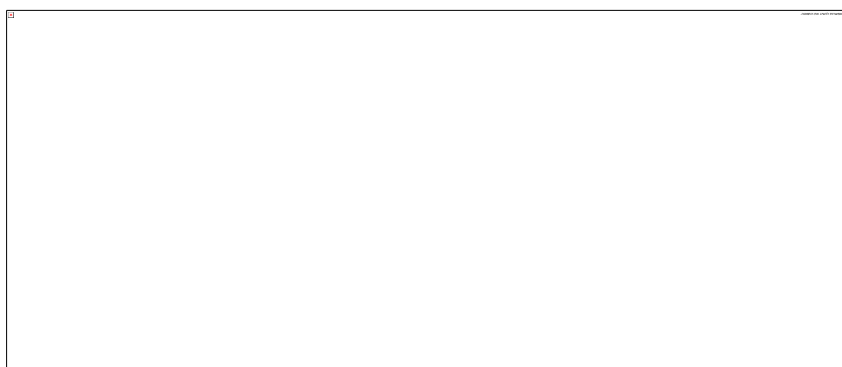
גידול אוכלוסייה מואץ

בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בעשור האחרון גדלה אוכלוסייתה של העיר בית שמש בכמעט 63%. מדובר בשיעור הגבוה ביותר מבין 15 הערים הגדולות, ובפער משמעותי מהעיר בני ברק, המדורגת מיד אחריה עם גידול של 32%. מבין כלל הערים, זהו שיעור הגידול הרביעי בגובהו, כאשר בראש עומדת ראש העין עם גידול של 72%, שניה ביתר עילית עם 65% ואחריהן מודיעין עילית עם 64 אחוזי גידול. שיעור גידול האוכלוסייה בעיר יבנה, המדורגת במדד זה מיד אחרי בית שמש, עומד על 46% בעשור האחרון. על אף ששלוש הערים כאמור מדורגות מעל העיר בית שמש מבחינת גידול האוכלוסייה, הן נבדלות ממנה בכך שאוכלוסייתן קטנה יותר באופן משמעותי (ראש העין – 67 אלף תושבים, ביתר עילית – 62 אלף תושבים ומודיעין עילית – 80 אלף תושבים) ועל כן חוות גידול נמוך יותר בערכים מוחלטים. להמחשה, מספר התושבים שהתווסף לאוכלוסיית בית שמש בעשור האחרון עומד על כ-50 אלף, ואילו במודיעין עילית, ראש העין, וביתר עילית הוא עומד על 31 אלף, 28 אלף ו-24 אלף תושבים בהתאמה. תל אביב, למשל, חוותה גידול אוכלוסייה גבוה רק במעט מאשר בית שמש (תוספת של 63 אלף תושבים בעשור האחרון), בעוד שאוכלוסייתה גדולה כמעט פי ארבעה. מלבד זאת, בעוד שהרשויות המקומיות ביתר עילית ומודיעין עילית הגיעו למיצוי פוטנציאל הגידול שלהן, העיר בית שמש צפויה להמשיך במגמת הגידול שאפיינה אותה בעשור האחרון, כפי שיוצג בהמשך.

תחזית גידול אוכלוסייה עתידי

עוד עולה כי בהתאם למספר התחלות הבניה ושיווקי הקרקע שאירעו בין השנים 2019-2021, מבין כלל הערים, שיעור הגידול העתידי בעיר בית שמש, בשלוש השנים הקרובות, מוערך ב-21.7%, שני בלבד לקריית גת ובפער מזערי של 2.0.1%. יצוין כי הגידול הצפוי במודיעין עילית מוערך ב-13.3%, בביתר עילית ב-12.7% ובראש העין ב-8.8% בלבד. יתרה מכך, הערים מודיעין עילית וביתר עילית, בניגוד לעיר בית שמש, אינן חתומות על הסכם גג, ומשום כך לא צפויות לגדול באותו האופן שבו בית שמש גדלה ולא מוטל עליהן הנטל התקציבי והתשתיתי שמתלווה באופן טבעי להרחבה משמעותית כל כך של העיר. כמו כן, על בסיס חישוב צופה פני עתיד, עולה כי בשנת 2030 צפויה העיר לגדול בכמעט 63% לעומת שנת 2020. זהו השיעור הגבוה ביותר מבין כל הערים בישראל.

2 חישוב הגידול העתידי מבוסס על מכפלה של מספר יחידות הדיור הצפויות (בהתאם למספר יחידות הדיור בהיתרי הבניה של 2019-2021, לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובהתאם לנתונים ממשרד הבינוי והשיכון אודות היקף יחידות הדיור הנובעות מזכיה במכרזי מקרקעין לפי רשות מקומית) במספר הנפשות הממוצע למשק בית ברשות המקומית וכן על בסיס הריבוי הטבעי בכל רשות.

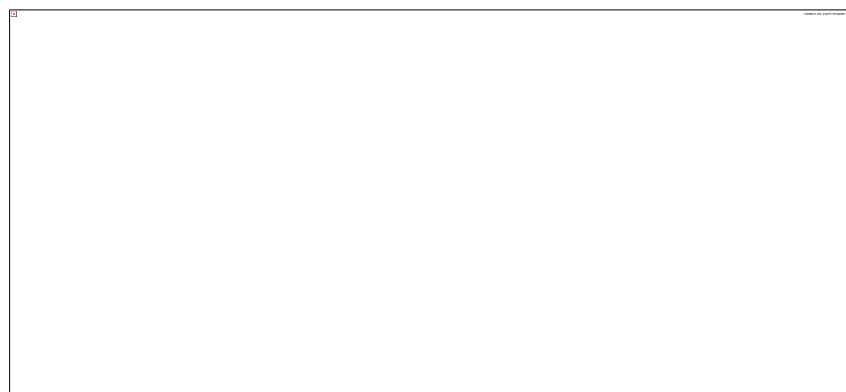
מזכירות הממשלה

כמו כן, בהתאם לנתוני משרד השיכון, מבין הערים הגדולות, בבית שמש עומס השיווקים הגבוה ביותר ביחס לגודל האוכלוסייה, עבור השנים 2019-2021:

* שיווקי קרקע לדיור עבורם הוכרז על זוכה

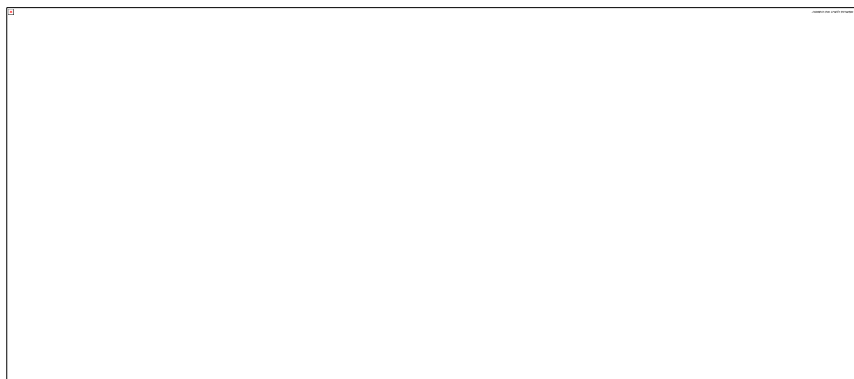
בנוסף, בחינת מספר יחידות הדיור ששווקו ביחס למצאי הדירות הקיים מעלה כי מבין כלל הערים בישראל, בבית שמש השיעור הגבוה ביותר במדד זה, והוא עומד על 139 דירות לכל אלף דירות קיימות.

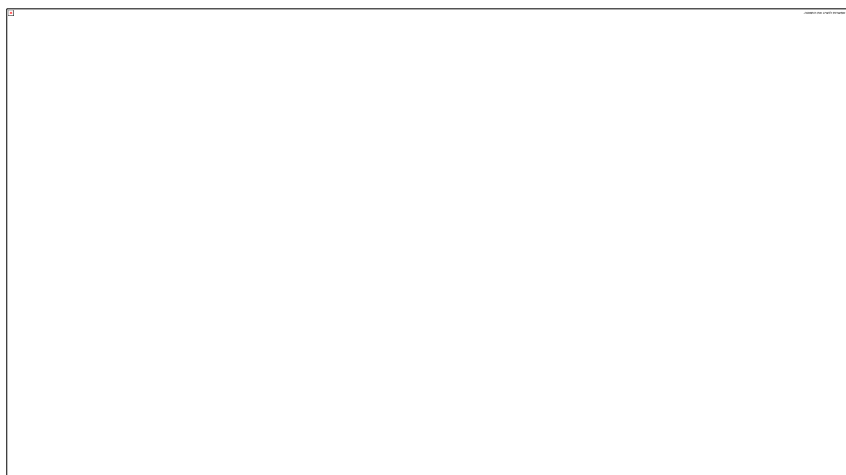
מאזן הגירה פנימית

הבנייה המואצת בעיר בית שמש מהווה כר פורה להגירה חיובית אל העיר. במהלך חמש השנים שבין 2016 ל-2020, שיעור מאזן ההגירה הפנימית (נכנסים אל העיר בניכוי יוצאים, ביחס לגודל האוכלוסייה בשנת 2015) עמד על 6.7%. מדובר בשיעור הגבוה ביותר מבין הערים הגדולות ובפער משמעותי, כאשר רמת גן מדורגת שניה עם שיעור מאזן הגירה של 3.7% בלבד. גם בהשוואה לערים עם מאפייני אוכלוסייה דומים לבית שמש, כלומר ערים עם ריכוז גבוה של אוכלוסייה חרדית, מדובר במאזן הגירה חריג במיוחד, כאשר בביתר עילית עומד הנתון על 1.3% בלבד, בירושלים מאזן הגירה שלילי בשיעור של 4.2%, במודיעין עילית מאזן הגירה שלילי בשיעור 1.6% ובבני ברק מאזן הגירה שלילי של 6.7%.

מזכירות הממשלה

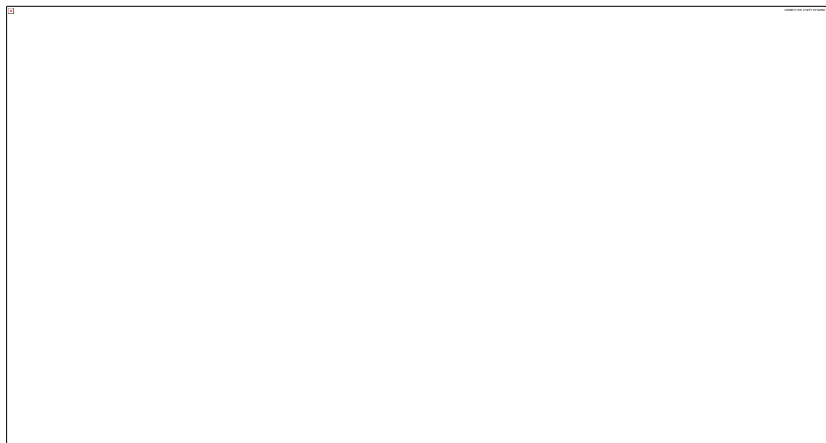
יתרה מכך, עבור תושבים שיוצאים מערים עם ריכוז גבוה של אוכלוסייה חרדית, בית שמש מהווה יעד הגירה מרכזי, כאשר 10% מכלל התושבים שיצאו בחמש השנים שבין 2016 ל-2020 מירושלים, בני ברק, ביתר עילית ומודיעין עילית, עזבו לבית שמש. בתוך כך, בשלוש מתוך חמש השנים שבין 2016 ל-2020 היתה בית שמש היעד אליו היגרו הכי הרבה תושבים מירושלים, כאשר בשנתיים הנותרות היא היתה היעד השני. עבור התושבים העוזבים את ביתר עילית, במהלך כל החמש השנים האחרונות הייתה בית שמש יעד ההגירה השני, ועבור תושבי מודיעין עילית היא היתה יעד ההגירה השלישי. בנוסף, מאזן ההגירה בין בית שמש לרשויות מקומיות המהוות מוצא הגירה עיקרי אליה, עומד על 9,765 תושבים במהלך חמש השנים האמורות (לדוגמה: מספר הנכנסים לבית שמש מירושלים בניכוי מספר העוזבים את בית שמש לירושלים שווה ל-6,408). במובן זה, לא רק שהגידול בעבר ובעתיד בבית שמש הוא הגבוה ביותר מבין הערים הגדולות, אלא שחלק ניכר מהגידול של העיר נובע מעזיבה של אוכלוסייה מערים עם מאפיינים דומים.

נתוני 2016-2020

מזכירות הממשלה

כמו כן, מבט מעמיק על דפוסי ההגירה ביחס לאזורים הסטטיסטיים³ מצביע על הבדלים מהותיים בין שכונות בדירוג חברתי-כלכלי נמוך (אשכולות 1-4 בהתאם לנתוני שנת 2017 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) לבין שכונות בדירוג חברתי-כלכלי גבוה (אשכולות 5 ומעלה): בעוד ששכונות חלשות נהנות משיעור מאזן הגירה חריג במיוחד - 9.41% (הגבוה מבין הערים הגדולות), השכונות החזקות חוות עזיבה משמעותית של תושביהן, עם שיעור מאזן הגירה שלילי העומד על 8 אחוזים, והשני בגובהו מבין הערים הגדולות ובפער זניח מהמקום הראשון במדד זה. נתון זה ממחיש את מסלול ההידרדרות אותו חווה בית שמש בשנים האחרונות והוא בא לידי ביטוי בציפוף ועיבוי שכונות עם אוכלוסייה חלשה מחד, לעומת דילול מסיבי של שכונות חזקות מבחינה חברתית כלכלית מאידך. יתרה מכך, מדובר בפער הגבוה ביותר בדפוסי הגירה בין שכונות חלשות לחזקות, והוא עומד על כ-17.5%. מגמה זו מגבירה באופן משמעותי את המעמסה הכלכלית על עיריית בית שמש ומעצימה עוד יותר את האתגר שבהתמודדות עם גידול אוכלוסייה מואץ עם הטיה ברורה לאוכלוסייה חלשה.

* נכנסים בניכוי יוצאים לשובים אחרים ביחס לשכונות באשכול 1-4 בדירוג החברתי-כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

* נכנסים בניכוי יוצאים לשובים אחרים ביחס לשכונות באשכול 5-10 בדירוג החברתי-כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

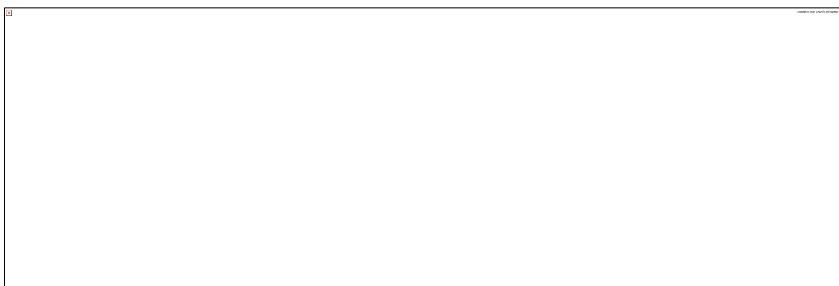
תחבורה

סקר שביעות רצון שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2019 מצביע על כך ש- 66.7% מתושבי בית שמש אינם מרוצים ממצב הכבישים והמדרכות באזור מגוריהם. מדובר בשיעור הגבוה ביותר שנמדד בסקר זה, אשר תואם

3 אזור סטטיסטי הוא היחידה הגאוגרפית הקטנה ביותר אליה מתייחסת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אזור סטטיסטי כולל מספר רחובות או שכונות בתוך הרשות המקומית. חלוקה לאזורים סטטיסטיים מתבצעת רק ברשויות מקומיות המונות לפחות 10 אלפים תושבים.

מזכירות הממשלה

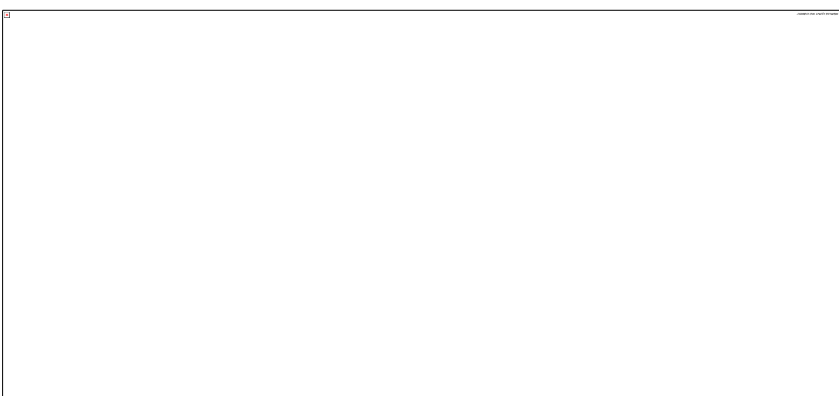
את המצב בשטח: בשנים 2015-2019, שטח הכבישים שנשללו, הורחבו או שוקמו בשטח השיפוט של בית שמש, במ"ר לאלף תושבים, היה הנמוך ביותר מבין הערים הגדולות ובפער משמעותי. נתון זה ממחיש כי גם בהיבטי תשתיות כבישים קיים פער ניכר בין המענה שניתן לבין קצב הגידול של העיר. בחינת נתוני גמר הסלילה מצביעה על מגמה זהה.

באותו סקר שערכה הלמ"ס, עולה כי 51% מתושבי העיר אינם מרוצים משירותי התחבורה הציבורית באזור. מדובר בשיעור הגבוה ביותר מבין הרשויות שנסקרו, כאשר גם ממצא זה מוסבר על ידי צפיפות גבוהה בקווי השירות, הנובעת מהגידול המסיבי של אוכלוסיית העיר.

פריון ותעסוקה

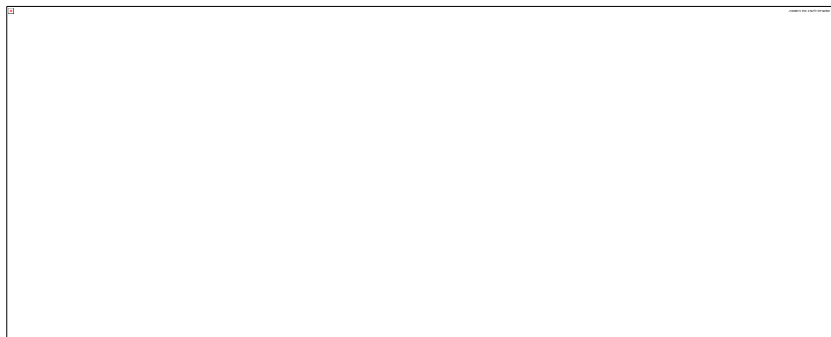
לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מבין הערים הגדולות, ההכנסה לנפש בבית שמש עומדת על 2,533 ש"ח והיא הנמוכה ביותר ובפער משמעותי מיתר הערים. כך למשל, ההכנסה לנפש בבני ברק, המדורגת מקום אחד לפני האחרון במדד זה, גבוהה יותר ב-14% מאשר בבית שמש, ובתל-אביב ההכנסה לנפש גדולה פי שלושה וחצי.

נתון זה מוסבר על ידי שיעור ההשתתפות הנמוך של תושבי בית שמש בכוח העבודה, העומד על 57.7% בלבד, שלישי מהסוף בהשוואה ליתר הערים הגדולות. יצוין כי אמנם שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בירושלים ובבני ברק נמוך יותר (50.3% ו-49.3% בהתאמה), אולם מרחב ומגוון אפשרויות התעסוקה העומדים בפני תושבי ירושלים ובני ברק הוא גבוה הרבה יותר,

מזכירות הממשלה

בהיותן רשויות מקומיות המדורגות גבוה במדד הפריפריאליות (בני ברק באשכול 10, ירושלים באשכול 9 ובית שמש באשכול 5 בלבד).

מציאות זו, של גידול מסיבי של שכונות בדירוג חברתי-כלכלי נמוך לעומת עזיבה המונית של תושבים משכונות חזקות, בא לידי ביטוי בעובדה שבצד הגידול המשמעותי של אוכלוסיית בית שמש, מאז שנת 1995 ירד הדירוג החברתי-כלכלי של העיר מאשכול 5 לאשכול 2 בשנת 2017. מדובר בשיעור הירידה (60%) הגבוה ביותר מבין כלל הרשויות המקומיות. מעבר לכך, מדובר בנתון צופה פני עתיד, שכן המשך המגמה כפי שהיתה עד כה תוריד עוד יותר את הדירוג החברתי-כלכלי של אוכלוסיית בית שמש ותציב אותה באשכול 1, הנמוך ביותר בדירוג זה.

כאמור לעיל, הגידול המואץ של העיר בית שמש, בעבר וכצפוי בעתיד, הוביל לפער חריג ויחודי בין המענה התשתיתי שניתן לבין קצב הגידול המהיר. נוסף על כך, גידול האוכלוסייה הדרמטי מקשה על הרשות המקומית לספק רמה סבירה של שירותים לתושבים המתגוררים בעיר, בין השאר על רקע העובדה שעיקר הגידול מקורו בקבוצות אוכלוסייה חלשות יחסית, וללא מענה מיידית, קצב הגידול העתידי רק יחריף את הפערים. לאור האפיונים הייחודיים של העיר בית שמש, כפי שהובאו לעיל, מוצע להכריז על בית שמש כיישוב בעל עדיפות לאומית לטובת הצעדים וכלי הסיוע המנויים בהחלטה זו.

כלי הסיוע בהחלטה, נקבעו לתקופות שונות בין השנים 2022-2025, ובהלימה למטרותיה ולשיקולים ולנתונים דלעיל, ומתמקדים בצמצום הפער שבין הצורך בתשתיות תומכות דיור לבין התקצוב בפועל ולחיזוק מוניציפלי של עיריית בית שמש, לאור הגידול הדמוגרפי יוצא הדופן המשליך במישרין על יכולתה של העיר להתמודד עם הנושא; לצד פיתוח כלכלי-חברתי של העיר בית שמש, בדגש על תחום התעסוקה, זאת בשים לב לירידה המשמעותית בדירוג הכלכלי חברתי של העיר.

